CENTRALNA
KOMISJA
EGZAMINACYJNA

Rodzaj dokumentu:	**Zasady oceniania rozwiązań zadań**
Egzamin:	**Egzamin maturalny**
Przedmiot:	**Język polski** **Arkusz 1.** **Test *Język polski w użyciu*** **Test historycznoliteracki**
Poziom:	**Poziom podstawowy**
Formy arkusza:	MPOP-P1-100, MPOP-P1-300, MPOP-P1-400, MPOP-P1-600, MPOP-P1-660, MPOP-P1-Q00, MPOP-P1-K00, MPOU-P1-100
Termin egzaminu:	5 maja 2025 r.
Data publikacji dokumentu:	27 czerwca 2025 r.

Ogólne zasady oceniania zadań w części testowej

Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania – również odpowiedzi nieprzewidziane jako rozwiązania przykładowe w zasadach oceniania.

1. Odpowiedzi nieprecyzyjne, niejednoznaczne, niejasno sformułowane uznaje się za błędne.
2. Gdy jako rozwiązanie tego samego zadania zdający podaje kilka odpowiedzi, z których jedna jest poprawna, a inne – błędne, nie otrzymuje punktów za żadne z tych rozwiązań.
3. Jeżeli odpowiedź zawiera wyłącznie cytat, to jest oceniana na 0 pkt.
4. Jeżeli informacje zamieszczone w odpowiedzi (również te dodatkowe, a więc takie, które nie wynikają z treści polecenia) świadczą o nierozumieniu omawianego zagadnienia i zaprzeczają pozostałej części odpowiedzi stanowiącej prawidłowe rozwiązanie zadania, to za odpowiedź jako całość zdający otrzymuje 0 pkt.
5. Jeżeli rozwiązanie zadania sprawdzającego znajomość problematyki i treści lektur obowiązkowych zawiera błąd rzeczowy, to ocenia się je na 0 pkt.
6. W zadaniach zamkniętych każdy sposób oznaczenia odpowiedzi (podkreślenie, przekreślenie, zakreślenie, obwiedzenie itd.) jest uznawany za wybór tej odpowiedzi, pod warunkiem że zdający konsekwentnie go stosuje w jednym zadaniu.
7. W przypadku rozwiązania zawierającego treści obraźliwe, wulgarne lub propagujące postępowanie niezgodne z prawem zostanie podjęta indywidualna decyzja dotycząca oceny tego rozwiązania, np. cała odpowiedź nie będzie podlegała ocenie.

Zadanie 1. (0–1)

Wymagania określone w podstawie programowej[1]	
Wymagania ogólne	**Wymagania szczegółowe**
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania […] tekstów kultury […]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru […] tekstów kultury na różnych poziomach […].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 1) przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów […]; 3) […] odczytuje informacje i przekazy jawne i ukryte […]. SP, klasy VII i VIII I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 1) wyszukuje w tekście potrzebne informacje [...].

Zasady oceniania
1 pkt – poprawne wyjaśnienie sensu zdania na podstawie tekstu 1.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi[2]
- Nazwa „planeta” pochodzi od greckiego słowa „wędrujący”. Dlatego też podróże kosmiczne pomiędzy planetami zostały nazwane wędrówką pomiędzy wędrowcami.
- Autor tekstu zauważa, że w naturze człowieka jest wędrowanie i poznawanie nowych miejsc, również kosmosu. Wędrowcami są także planety, które podlegają nieustannemu ruchowi. To zdanie oznacza zatem rozpoczęcie przez człowieka lotów kosmicznych.

Zadanie 2. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania […] tekstów kultury […]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru […] tekstów kultury na różnych poziomach […].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 1) przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów […]; 3) […] odczytuje informacje i przekazy jawne […]. SP, klasy VII i VIII I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 1) wyszukuje w tekście potrzebne informacje [...].

[1] Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 28 czerwca 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz.U. z 2024, poz. 1019).
[2] W niniejszym dokumencie przykładowe odpowiedzi zawierają również oryginalne rozwiązania zdających.

Zasady oceniania
2 pkt – rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do obu tekstów.
1 pkt – rozstrzygnięcie ORAZ podanie przyczyny zainteresowania kosmosem na podstawie jednego tekstu.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Uwaga.
Jeżeli w rozwiązaniu zadania wskazano taką samą przyczynę zainteresowania kosmosem (rozstrzygnięcie: tak), jednak odwołanie do któregokolwiek z tekstów jest niezgodne z tym rozstrzygnięciem, to za odpowiedź przyznaje się 0 pkt.

Przykładowe odpowiedzi ocenione na 2 pkt
- Nie. W tekście Carla Sagana motywacją główną do odkrywania kosmosu jest ciekawość, ale także szukanie jakichkolwiek znaków życia na planetach, natomiast w tekście Marty Trepczyńskiej głównym impulsem do odkrywania kosmosu jest znalezienie warunków do życia na innych planetach.
- Tak, w obu tekstach jest mowa o potrzebie zdobycia wiedzy o warunkach panujących w kosmosie.

Zadanie 3. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania […] tekstów kultury […]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru […] tekstów kultury na różnych poziomach […].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 1) przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów […]; 3) […] odczytuje informacje i przekazy jawne i ukryte […]. SP, klasy VII i VIII I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 1) wyszukuje w tekście potrzebne informacje [...].

Zasady oceniania
2 pkt – poprawne wyjaśnienie zgodne z tekstem 1. ORAZ rozstrzygnięcie i trafne uzasadnienie w odniesieniu do tekstu 2.
1 pkt – poprawne wyjaśnienie zgodne z tekstem 1.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź oceniona na 2 pkt
Według Carla Sagana nie możemy podróżować w kosmos, ponieważ ograniczają nas koszty. Trepczyńska nie mówi o takim samym ograniczeniu, bo wskazuje, że przeszkodą są warunki panujące w kosmosie.

Zadanie 4. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru […] tekstów kultury na różnych poziomach […].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 3) […] rozpoznaje środki językowe i ich funkcje zastosowane w tekstach […].
II. Kształcenie językowe. 3. Funkcjonalne wykorzystanie wiedzy o języku w odczytaniu sensów zawartych w strukturze głębokiej tekstów […] nieliterackich.	II. Kształcenie językowe. 1. Gramatyka języka polskiego. Zdający: 1) wykorzystuje wiedzę z dziedziny fleksji […] w analizie i interpretacji tekstów […]. 2. Zróżnicowanie języka. Zdający: 7) rozpoznaje słownictwo o charakterze wartościującym […]. SP, kl. IV–VI II. Kształcenie językowe. 1. Gramatyka języka polskiego. Uczeń: 1) rozpoznaje w wypowiedziach części mowy (czasownik, […] przymiotnik […]) i określa ich funkcje w tekście. 4) rozpoznaje […] liczby, osoby […] czasownika […] oraz określa ich funkcje w wypowiedzi.

Zasady oceniania
1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
PF

Zadanie 5. (0–4)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania […] tekstów kultury, a także ich wzajemnej korespondencji. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru […] tekstów kultury na różnych poziomach […].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 1) przetwarza […] informacje z tekstów […]; 3) […] odczytuje informacje i przekazy jawne i ukryte […]. SP, kl. IV–VI I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 2) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio; 5) odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych.
II. Kształcenie językowe. 1. Pogłębianie funkcjonalnej wiedzy z zakresu nauki o języku.	II. Kształcenie językowe. 1. Gramatyka języka polskiego. Zdający: 1) wykorzystuje wiedzę z dziedziny fleksji, słowotwórstwa, frazeologii i składni w […] tworzeniu własnych wypowiedzi. 4. Ortografia i interpunkcja. Zdający: 1) stosuje zasady ortografii i interpunkcji […].
III. Tworzenie wypowiedzi. 2. Wykorzystanie kompetencji językowych […] w wypowiedziach […] pisemnych.	III. Tworzenie wypowiedzi. 2. Mówienie i pisanie. Zdający: 2) buduje wypowiedź w sposób świadomy, ze znajomością jej funkcji językowej […]; 5) tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: […] notatka syntetyzująca.

Zasady oceniania notatki syntetyzującej

Za notatkę syntetyzującą można uzyskać 4 punkty, w tym 3 punkty za treść i 1 punkt za poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną.

Treść

	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt
		notatka spełnia kryteria A, B i C określone dla 3 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów	notatka spełnia kryteria A, B i C określone dla 2 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów	notatka spełnia kryteria A i C określone dla 1 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów
		ALBO	ALBO	ALBO
A. przedstawienie stanowiska każdego autora	notatka przedstawia – oparte na kluczowych dla tematu informacjach – stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście, na odpowiednim poziomie uogólnienia	notatka przedstawia – oparte na kluczowych dla tematu informacjach – stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście, ale poziom uogólnienia jest zaburzony	notatka przedstawia stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście ALBO notatka przedstawia niepełne stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście	notatka nie spełnia żadnego z kryteriów określonego dla 1 pkt
B. zestawienie stanowisk obu autorów	w notatce zestawiono stanowiska obu autorów; poprawnie wskazano np. punkty wspólne/ rozbieżne albo różnorodność aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	w notatce zestawiono stanowiska obu autorów; poprawnie wskazano np. punkty wspólne/ rozbieżne albo różnorodność aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	stanowisk obu autorów nie zestawiono albo zestawiono je niepoprawnie; nie wskazano np. punktów wspólnych/ rozbieżnych albo różnych aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	
C. spójność	notatka stanowi logiczną	notatka stanowi logiczną i zorganizowaną	notatka stanowi logiczną i zorganizowaną	

	i zorganizowaną całość	całość ALBO w notatce występują usterki w spójności	całość ALBO w notatce występują usterki w spójności	
D. długość notatki	60–90 wyrazów	60–90 wyrazów	60–90 wyrazów	

Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna
1 pkt – poprawny zapis, dopuszczalne dwa błędy (językowe, ortograficzne lub interpunkcyjne).
0 pkt – trzy i więcej błędów (językowych, ortograficznych lub interpunkcyjnych).

Uwaga.
Jeżeli w kryterium *Treść* przyznano 0 pkt, wówczas nie przyznaje się punktów w kryterium *Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna*.

INFORMACJA O ZASADACH OCENIANIA NOTATKI SYNTETYZUJĄCEJ NAPISANEJ PRZEZ ZDAJĄCYCH ZE SPECYFICZNYMI TRUDNOŚCIAMI W UCZENIU SIĘ (Z DYSLEKSJĄ, DYSORTOGRAFIĄ, DYSGRAFIĄ)	
Treść (0–3)	Egzaminator ocenia treść notatki syntetyzującej zgodnie z tabelą zamieszczoną na s. 7–8 tego dokumentu.
Poprawność językowa (0–1)	1 pkt – zapis poprawny językowo, dopuszczalne trzy błędy językowe. 0 pkt – cztery i więcej błędów językowych. **Uwaga.** Oceniając notatkę syntetyzującą zdającego, u którego stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się (dysleksję lub dysortografię albo dysgrafię), egzaminator nie ocenia ani poprawności ortograficznej, ani interpunkcyjnej.

Wskazówki dotyczące realizacji tematu notatki

1) Stanowiska autorów tekstów,
a) Stanowisko autora 1. tekstu, np.
Potrzeba odkrywania kosmosu wynika z naturalnej ciekawości człowieka.
b) Stanowisko autorki 2. tekstu, np.
Potrzeba odkrywania kosmosu wynika z konieczności znalezienia planety nadającej się do zamieszkania przez ludzi.

2) Zestawienie stanowisk, np.
a) punkty wspólne, np.:
- ciekawość jako motywacja do odkrywania kosmosu
- chęć zbadania warunków w kosmosie
- istnienie ograniczeń w odkrywaniu kosmosu

b) punkty rozbieżne, np.:
   - tekst 1.: potrzeba odkrywania kosmosu wynika z natury człowieka; tekst 2: potrzeba odkrywania kosmosu wynika z konieczności zapewnienia ludzkości przetrwania
   - tekst 1.: ludzie badają kosmos w celu znalezienia w nim śladów innego życia; tekst 2.: ludzie badają kosmos w celu znalezienia rozwiązań umożliwiających człowiekowi życie w niesprzyjających warunkach
   - tekst 1.: ograniczenia finansowe dotyczące wysyłania ludzi w kosmos; tekst 2.: niesprzyjające warunki do życia / ograniczenia fizyczne człowieka.

Uwagi.

1) Kompozycja notatki jest dowolna, np. zdający może zacząć od zestawienia stanowisk autorów tekstów albo od przedstawienia stanowiska każdego z nich.
2) Nie są błędami językowymi powtórzenia w notatce syntetyzującej terminów naukowych, np. kosmos, planety, wszechświat.

Przykładowe odpowiedzi ocenione na 3 punkty za treść

- W obu tekstach wyrażono przekonanie, że odkrywanie kosmosu jest ważną potrzebą człowieka związaną z poszukiwaniem wiedzy o warunkach w nim panujących. Carl Sagan sądzi, że ta potrzeba wynika z naturalnej ciekawości ludzkiej. Według niego wiedza o kosmosie pomaga człowiekowi lepiej zrozumieć Ziemię. Natomiast Trepczyńska akcentuje konieczność poszukiwania planety, na której rodzaj ludzki byłby w stanie przeżyć. Zauważa, że dotychczasowe badania kosmosu nie potwierdzają istnienia innych miejsc gwarantujących ludzkości przyszłość, jednak wciąż trwają badania nad możliwością egzystencji człowieka w niesprzyjających warunkach. [80 wyrazów]
- Oba teksty dotyczą eksploracji kosmosu i zagadnienia, dlaczego ludzkość się tym zajmuje. Sagan w swoim tekście wyraża pogląd, że ludzie odkrywają wszechświat z wrodzonej ciekawości i chęci poszukiwania życia poza Ziemią. Zwraca jednak uwagę na to, że koszt wypraw kosmicznych jest istotnym ograniczeniem. Autorka drugiego tekstu koncentruje się na zagadnieniu kolonizacji planet istotnym dla przetrwania ludzkości. Według niej realizację tego celu ograniczają warunki panujące na innych planetach. [67 wyrazów]

Zadanie 6. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej […]. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury […]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich […] na różnych poziomach [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 7) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe; 12) porównuje utwory literackie lub ich fragmenty, dostrzega kontynuacje i nawiązania w porównywanych utworach […].

Zasady oceniania
1 pkt – poprawne uzupełnienie obu wierszy tabeli.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
A1, B4

Zadanie 7.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej […]. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury […]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich […] na różnych poziomach […].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 7) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe; 8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów […]; 12) porównuje utwory literackie lub ich fragmenty, […] określa cechy wspólne i różne.

Zasady oceniania
1 pkt – poprawne wyjaśnienie różnicy między postawą życiową zalecaną w tekście 1. a postawą życiową zalecaną w tekście 2.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Uwaga.
W uzasadnieniu zdający musi odnieść się do postawy życiowej.

Przykładowe odpowiedzi

- Postawa we fragmencie *Rozmowy Mistrza Polikarpa ze Śmiercią* to niezwracanie uwagi na dobra doczesne, ponieważ i tak przeminą, natomiast Jan Andrzej Morsztyn w wierszu *Wiosna* napisał, aby czerpać z życia pełnymi garściami, dopóki jest na to czas.
- Wiersz *Wiosna* nawołuje do cieszenia się życiem, dopóki je mamy, do korzystania z dóbr ziemskich. W *Rozmowie Mistrza Polikarpa ze Śmiercią* natomiast zaleca się żyć skromnie, aby zapewnić sobie życie w raju.

Zadanie 7.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej […]. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury […]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich […] na różnych poziomach […].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 1) […] sytuuje utwory literackie w poszczególnych okresach: […] średniowiecze […]; 7) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe; 8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz ich związek z programami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi i estetycznymi.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne podanie nazwy epoki oraz trafne wykazanie zgodności postawy zalecanej w tekście 1. ze światopoglądem tej epoki.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Uwagi.

1) Motyw *tańca śmierci* nie jest postawą.
2) Nie uznaje się dowodzenia opartego wyłącznie na odniesieniu do *sztuki umierania*.

Rozwiązanie

Nazwa epoki: średniowiecze

Przykładowe odpowiedzi

Zgodność postawy ze światopoglądem epoki, np.:

- Postawa zalecana w utworze jest zgodna ze światopoglądem średniowiecza, ponieważ podstawą światopoglądu tej epoki było przekonanie, że człowiek powinien pamiętać o czekającej go śmierci.
- Średniowiecze zakładało całkowite oddanie się Bogu. Popularna była asceza polegająca na wyrzeczeniu się wszelkich dóbr i wygód życia, aby oddać się modlitwie i pielęgnować

miłość do Boga. Taka postawa zaprezentowana jest w wypowiedzi Śmierci. Mówi ona o prowadzeniu surowego trybu życia, aby dostąpić zbawienia.

Zadanie 8.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury […]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich […] na różnych poziomach [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów […].

Zasady oceniania
1 pkt – poprawne podanie dwóch argumentów.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi
Argumenty, np.:
- Rządzący zastępują na ziemi Boga, a zatem tak jak Bóg troszczy się o ludzkość, tak oni powinni troszczyć się o dobro wspólnoty.
- Błędy rządzących prowadzą do upadku państwa.
- Rządzącym powierzono dbałość o sprawiedliwość wobec ludzi.

Zadanie 8.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury […]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich […] na różnych poziomach [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 4) rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego […].

Zasady oceniania
1 pkt – poprawne uzupełnienie dwóch wierszy tabeli.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

Nazwa środka retoryczny	Przykład
epitet	• ***ludzką sprawiedliwość*** • ***stadem Bożym*** • ***miejsce Boże*** • ***przełożonych występki***
• **apostrofa / zwrot do adresata** • **przenośnia/metafora** • **wtrącenie** • **inwersja**	*Wy, mówię, którym ludzi paść poruczono*

Uwaga.
Wystarczy podanie wyrazu określającego jako przykładu epitetu.

Zadanie 9. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury […]. 8) Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich […] na różnych poziomach […].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 12) porównuje utwory literackie lub ich fragmenty, […] określa cechy wspólne i różne; 13) […] wskazuje w tekście miejsca, które mogą stanowić argumenty na poparcie propozycji interpretacyjnej.

Zasady oceniania
2 pkt – rozstrzygnięcie i sformułowanie dwóch poprawnych argumentów w odniesieniu do obu tekstów.
1 pkt – rozstrzygnięcie i sformułowanie jednego poprawnego argumentu w odniesieniu do obu tekstów.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi ocenione na 2 pkt
1) Rozstrzygnięcie: Jest podobny.
Argumenty, np.:
- W obu fragmentach przedstawiona jest matka cierpiąca. Rollisonowa cierpi, ponieważ jej syn jest męczony, natomiast matka z wiersza Wittlina cierpi z powodu śmierci syna – w wierszu określa się ją jako „boleściwą”.
- W obu tekstach jest przedstawiona matka kochająca, o czym świadczy to, że obie matki starają się być jak najbliżej synów. Rollisonowa nasłuchuje pod murami, a matka z wiersza Wittlina stoi przy zwłokach syna.

2) Rozstrzygnięcie: Nie jest podobny.
Argumenty, np.:
- Rollisonowa bardzo emocjonalnie opowiada o sytuacji katowanego syna oraz o swoim cierpieniu, zaś bohaterka wiersza Wittlina jest oniemiała z rozpaczy, nie okazuje emocji.
- Matka z *Dziadów* cz. III ma nadzieję, że jej syn żyje – ta z utworu Wittlina nie ma wątpliwości co do śmierci syna, a więc straciła nadzieję.

3) Rozstrzygnięcie: Częściowo jest podobny.
Argument za, np.:
- Obie matki są ukazane jako cierpiące. Rollisonowa boleje nad losem syna, a matka z wiersza *Stabat Mater* cierpi z powodu straty dziecka.

Argument przeciw, np.:
- Rollisonowa prezentuje czynną postawę – błaga Senatora o litość. Z kolei matka w wierszu Wittlina prezentuje postawę bierną – stoi zapatrzona w zwłoki syna.

Zadanie 10.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej […].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 7) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe.

Zasady oceniania
1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
A

Zadanie 10.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej […]. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury […]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich […] na różnych poziomach: dosłownym, metaforycznym, symbolicznym […].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 5) interpretuje treści […] symboliczne utworu literackiego; 7) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe; 8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów […].

Zasady oceniania
1 pkt – poprawne wyjaśnienie, czego symbolem jest Rycerz w *Weselu*.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi
- Rycerz jest symbolem mocy, tzn. odwagi i wiary w zwycięstwo.
- Rycerz jest symbolem siły, potęgi i męstwa. Ma natchnąć Poetę do odrzucenia dekadenckich postaw oraz odpędzić poczucie słabości.
- Rycerz symbolizuje czasy świetności Polski, gdyż brał udział w słynnej bitwie pod Grunwaldem.

Zadanie 11. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej […]. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury […]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich […] na różnych poziomach: dosłownym, metaforycznym, symbolicznym […].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 5) interpretuje treści […] symboliczne utworu literackiego; 8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów […].

Zasady oceniania
1 pkt – poprawne wyjaśnienie sensu sformułowania.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi
- Sformułowanie *przejdziem w mit* oznacza, że osoba mówiąca w wierszu ma świadomość tego, że jest uczestnikiem ważnych zdarzeń o znaczeniu historycznym, które nigdy nie zostaną zapomniane.
- Ten fragment wiersza można interpretować jako wyraz bezradności człowieka wobec okrucieństwa dziejów. Walczący przestaną istnieć, zginą, staną się fantazją/iluzją/opowieścią.

Zadanie 12. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 5. Znajomość wybranych utworów z literatury […] światowej oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury oraz innych tekstów kultury, a także ich wzajemnej korespondencji. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich i tekstów kultury na różnych poziomach […].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 7) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe; 8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów […]. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 5) odczytuje pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy w danej dziedzinie sztuki. SP, kl. VII–VIII 2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 3) interpretuje dzieła sztuki ([…] grafika […]).

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne wyjaśnienie sensu dwóch elementów graficznych w kontekście problematyki powieści *Rok 1984*.
1 pkt – poprawne wyjaśnienie sensu jednego elementu graficznego w kontekście problematyki powieści *Rok 1984*.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- **Oko** przedstawione na plakacie to oko Wielkiego Brata, który cały czas inwigilował mieszkańców, nie mogli więc czuć się wolni, nie mogli uciec od terroru.
- **Kolor czerwony** może być symbolem zła (czerwień to kolor komunizmu), a powieść *Rok 1984* to projekcja życia w reżimie totalitarnym.
- **Skontrastowanie ogromnego oka z małą postacią człowieka** może symbolizować Smitha uwięzionego w Oceanii i bezsilnego – tak jak w powieści był nieustannie kontrolowany przez system totalitarny, przed którym nie udało mu się ani ukryć, ani którego nie udało mu się pokonać.
- **Drut kolczasty** okalający człowieka – symbol ograniczenia wolności jednostki w państwie totalitarnym.
- **Człowiek pozbawiony twarzy**, bez konkretnych cech indywidualnych, symbolizuje mieszkańców Oceanii, którzy nie mają prawa głosu, muszą podporządkować się Partii.

Zadanie 13. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej […] oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury […]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich […] na różnych poziomach [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 6) rozpoznaje w tekstach literackich: […] groteskę […]; 7) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe; 8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów […].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wyjaśnienie, na czym polega groteskowy charakter sytuacji przedstawionej w przytoczonym fragmencie *Tanga* ORAZ zilustrowanie odpowiedzi trafnym przykładem z tego fragmentu.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Groteskowy charakter sceny polega na nieadekwatności zachowania bohaterów do sytuacji. Babcia zapowiada swoją śmierć, wchodzi na katafalk i umiera, a domownicy w podniosłej sytuacji zarzucają jej niestosowność zachowania.
- Groteskowość polega na absurdalności zachowania babci i domowników. Babcia ogłasza, że umiera i rzeczywiście to robi, chociaż śmierć nie przychodzi na zawołanie. Z kolei domownicy próbują wpłynąć na babcię, by nie umierała – tak jakby człowiek mógł swobodnie przerwać ten proces.
- Groteskowy charakter polega na tym, że wypowiedzi Artura nie pasują do poważnej i smutnej sytuacji, jaką jest śmierć bliskiej osoby. Artur używa pozytywnych określeń w odniesieniu do śmierci babci, np. „dobra myśl”.

Zadanie 14. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...]. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury […]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich […] na różnych poziomach [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 7) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe; 8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów […]; 12) porównuje utwory literackie lub ich fragmenty, dostrzega kontynuacje i nawiązania w porównywanych utworach, określa cechy wspólne i różne.

Zasady oceniania

2 pkt – rozstrzygnięcie ORAZ trafne uzasadnienie w odniesieniu do utworu *Stary Prometeusz* i mitu o Prometeuszu.
1 pkt – poprawne określenie postawy starego Prometeusza z utworu Zbigniewa Herberta.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi ocenione na 2 pkt

1) Jest zgodna.

Uzasadnienie, np.:

- Tak, ponieważ w micie Prometeusz, aby wyrazić niezgodę na świat i na cierpienie, które przeżywają jego ukochani ludzie, wykrada z Olimpu ogień. Prometeusz z wiersza Herberta również wykazuje niezgodę na świat, którą ze względu na swój wiek wyraża tylko poprzez cichy śmiech.

2) Nie jest zgodna.

Uzasadnienie, np.:

- Bohater Herberta to zwykły bezsilny człowiek, który nie walczy. Natomiast mityczny Prometeusz buntował się, przeciwstawiał boskim rozkazom.
- Mitologiczny Prometeusz sprzeciwia się Zeusowi i jest gotowy na poświęcenie oraz na cierpienie w imię idei, a Prometeusz Herberta jest konformistą, przyjmuje bierną postawę, prowadzi spokojne życie – jego postawa nie jest zatem zgodna z pierwowzorem.